

Fiúk a Kossuth térről

Mitől rendkívüli egy állapot?

Az október 23-án a Parlament előtt történtek kivizsgálására az Országgyűlés döntése értelmében nem alakult különbizottság. De vajon mire lenne kíváncsi az a parlamenti bizottság, amelynek törvényes feladata a végrehajtó hatalom ellenőrzése? A T. Ház nemzetbiztonsági bizottságának elnökével, Kövér Lászlóval Sente László készített interjút.

– Feltételezem, hogy ebben a pozícióban kell hogy legyenek információi arról, tulajdonképpen miféle veszélyek rejtőzködnek itt szerteszét. A belügyminiszter úr ugyebár azt mondta, hogy a szélsőbaloldali veszély nagyobb, mint a szélsőjobb oldali, amiből nyilván az következik, hogy a szélsőjobb oldali megnyilvánulásoknál sokkal súlyosabbak is történnek. Hogy ezekről én mint állampolgár nem értesülök, azt megértem, de önnek nyilván vannak ez ügyben információi.

– Egyelőre nincsenek információim a szélsőbaloldali veszélyekről. Erről a belügyminiszter úrnak módjában áll majd a nemzetbiztonsági bizottság előtt az információit közzétenni.

Ködök és kötelességek

– Meg fogják hallgatni?

– Én szeretném. Nem tagadom, hogy ezt szerintem meg kell vizsgálni. De ha ez a kijelentés azt célozza, hogy azokat a jelenségeket, amelyeket nap mint nap látunk, s amelyek a szemünk előtt bontakoznak ki, ezeket negligáljuk és próbáljuk bagatellizálni, kisebbiteni, akkor azt hiszem, ez a ködösítés kategóriájába tartozik.

– Végül is nem jön létre az a parlamenti vizsgálóbizottság, amelyiknek az lett volna a dolga, hogy ténymegállapító vizsgálatot végezzenek arról, mi is történt a Kossuth Lajos téren október 23-án. A parlament nemzetbiztonsági bizottsága nem is szándékozott ezzel a kérdéssel foglalkozni? Fölvetődött-e, hogy foglalkoznak vele és leszavazták azt, aki ezt javasolta, vagy föl sem vetődött a kérdés a bizottságban?

– Felvetődött, pontosabban én felvetettem. Aztán – tanácskozva Füzessy úr helyettesével – végül is abban maradtunk, hogy erre csütörtökön visszatérünk. Nagyon szeretném, ha ezen a csütörtöki bizottsági ülésen meghallgathatnánk az előbb említett témában a miniszter urat, a Nemzetbiztonsági Hivatal főigazgatóját és amennyiben igényt tart rá, Boross urat is.

– A parlament úgy szavazott, hogy nincs szükség ilyen ténymegállapító bizottságra. Ehhez képest ezt a munkát mégis elvégezné a nemzetbiztonsági bizottság?

– Ez nem mond ellent annak a döntésnek. A parlament döntése arról szólt, hogy a kormánytöbbség megítélése szerint nem kell felállítani különbizottságot. Szerintem szükség lett volna rá, és a nemzetbiztonsági bizottságnak ku-

Kövér László: „Kérdeznék a határőrség bevetésének jogi alapjairól”

tya kötelessége ebben az ügyben minden információt a lehető legrészletesebben megszerezni a Nemzetbiztonsági Hivaltól, illetve az azt felügyelő minisztertől. Ezeknek a hivatalnokoknak pedig kutya kötelességük a bizottság rendelkezésére bocsátani ezeket az információkat, és remélem, hogy ez így is lesz.

– Tulajdonképpen az egyetlen, amit az ön által vezetett bizottság megkérdezhet, hogy tudott-e például a titkosszolgálat arról, hogy a skinheadek gyülekezni fognak. Ha erre az a válasz, hogy igen, akkor önök ezt szépen megköszönik és ezzel vége a vizsgálatnak?

– Nem ilyen egyszerű a dolog, hiszen nagyon sok mindent megkérdezhetünk, de arra sajnos nincsen garancia, hogy az illetékes urak válaszolnak is ezekre a kérdésekre. Nincs garancia arra sem, hogy mi ezeknek a válaszoknak az igazságtartalmát ellenőrizni is tudjuk, ez a szomorú valóság.

Szimbolikus gesztus?

– Hát akkor még kevesebb az esélye annak, hogy a másik parlamenti bizottságnak – amely így nevezi ugyan magát, de voltaképp egy alkalmi csoportosulás, többnyire ellenzéki és független képviselőkből –, amelynek tagjai elhatározták, hogy majd maguk járnak a dolgok végére. Ők vajon mire fognak jutni? Abból, amit elmondott nekem, az a gyanúm, hogy az égvilágon semmire.

– Nekem is van ilyen gyanúm, bár én azt gondolom, hogy ennek a bizottságnak a felállítása inkább csak egy szimbolikus gesztus. Talán ki fog tudni deríteni valamit, legyen úgy, de őszintén szólva én sem adnék erre sok esélyt.

– Tulajdonképpen mi az, amit ki kellene deríteni? Ön például mire volna kíváncsi?

– Megkérdezném azt, hogy a Nemzetbiztonsági Hivatal milyen információkkal rendelkezett arról, hogy ezekben a csoportosulásokban folyik-e készülődés október 23-ra és ez a készülődés mire irányul. Érdekelne, hogy ezek a csoportosulások milyen felnőtt kapcsolódásokkal rendelkeznek, mely legálisan bejegyzett pártokhoz vagy mely pártok tisztségviselőihez rendelkeznek kapcsolatokkal, ezek a kapcsolatok milyen intenzitásúak, milyen gyakran találkoznak velük, s mennyiben mutatható ki ezeknek az embereknek a befolyása ezeknek a fiatalok csoportoknak a működésére. Érdekelne, hogy ezek a pártok parlamenten belüli pártok-e vagy csak parlamenten kívüli pártokról lehet beszélni, s hogy a rendőrségnek, amelynek az október 23-i állami ünnep biztosítása lett volna a feladata, átadták-e ezeket az információkat. Természetesen kérdeznék a határőrség bevetésének jogi alapjairól – amelyek szerintem sem nagyon léteznek –, arról, hogy mi a véleményük illetékes kormányzerveknek – az Igazságügyi Minisztériumnak, a Belügyminisztériumnak – arról, hogyan kell kezelni a jövőben ezeket a mozgalmakat, amelyeket gyűjtőnéven skinheadcsoportosulásokként írunk le...

– Álljunk meg itt egy pillanatra, mert erre én is kíváncsi lennék. Tegyük fel, hogy az összes többi kérdésre nem fognak megnyugtató vagy kimerítő választ kapni, amire szerintem nagy az esély. Maradjunk ennél az utolsó kérdésnél.

– Bevallom, hogy nekem sincs konkrét és kialakult álláspontom az ügyben. Ha azonban úgy tesszük fel a kérdést, véletlen-e, hogy mostanában ezek a jelenségek elszaporodtak, véletlen-e az a benyomásunk, hogy itt bizonyos politikai erők ehhez legalábbis morális segítséget, támogatást

Valaki jelent a térről. 1992. október 23.

adnak, akkor meg kell keresni az okokat. Én nem tudok nem látni összefüggést azon kiszivárogtatott információ és ezen jelenségek között, amely információ ugye Bába Iván kül-

ügyminisztériumi államtitkár-helyettesnek az MDF-be történő felvétele kapcsán...

■ – az esetleges szükségállapotról...
– ...igen...

– ...és a 94-es választások elmaradásáról szolt. De hát ő ezt cáfolta... Azt mondta, hogy semmi ilyesmit nem mondott.

– Én azt gondolom, hogy ez szinte mindegy is. Valakik ezt az információt kiszivárogtatták, és akik kiszivárogtatták, azoknak ezzel volt valamilyen szándékuk, függetlenül Bába Iván ténylegesen elhangzott szavaitól. Ezek a közvélemény egyfajta meggyúrását, lélektani felkészítését szolgálják. Ha nagyon sokat beszélünk arról, hogy tulajdonképpen nem is biztos, hogy 94-ben választások lesznek, ha nagyon sokat beszélünk arról, hogy lehetséges olyan történelmi szituáció, amiben ennek a kormánynak rendkívüli állapotot kell bevezetnie, ha nagyon sokat beszélünk arról, hogy a parlamenti pártok csak egymással veszekednek és azt egy egészséges radikális erőnek el kell takarítania az útjából, akkor gyakorlatilag elérjük azt a lélektani állapotot, amikor a társadalom többsége – vagy jelentős része – eljut oda, hogy ezeket a gondolatokat, ezeket a megoldási módokat szinte természetesnek tartja. És még ha esetleg nem is ért vele egyet, egyáltalán nem lesz abban a lélektani helyzetben, hogy ezekkel a megoldásokkal szembeszálljon, megpróbálja nekik ellenállni. Én ilyen koncepciót, ilyen tendenciát vélek felfedezni, amibe a skinhead-provokációk, az október 23-án történtek, a médiaelnökök elleni tüntetéssorozatok és így tovább, nagyon is beleillenek.

■ – Elég súlyos dolgot állít.

– Elég súlyos, ez kétségtelen, de miután nem mondtam meg, hogy véleményem szerint kik állnak e számomra egyre világosabban kibontakozó tendencia mögött, úgy azt hiszem, hogy ezért az állításért tudom vállalni a felelősséget.